

Φωτεινή Μπαξεβάνη: «Όνειρό μου να παίξω Την Κυρά της Ρω και στο πιο μικρό χωριό της Ελλάδας»

Συνέντευξη στον Σωτήρη. Σ. Στανωτά

Οι παλαιοί Δημοσιογράφοι, οι Δάσκαλοί μας, έλεγαν πώς σε μια συνέντευξη δεν πρέπει να παρεμβαίνεις με δικές σου απόψεις, χαρακτηρισμούς και επίθετα, αλλά να καταγράφεις, απλώς, την συζήτηση, δίνοντας την ευκαιρία στους αναγνώστες να κρίνουν και από τίς ερωτήσεις αλλά κυρίως από τις απαντήσεις του προσώπου που κάλεσες να μιλήσει ...

Συγχωρείστε μου την...παρασπονδία ,αλλά αυτή την φορά -ίσως επειδή αυτό που έζησα και είδα , παρακολουθώντας την παράσταση στην Κίμωλο, μέσα σε ένα μαγικό τοπίο συνδεδεμένο με τα παιδικά μου χρόνια και μέσα στην γοητεία του απέραντου γαλάζιου του Αιγαίου- με κάνει να νοιώθω την ανάγκη να το μοιραστώ. Μαζί σας.

Η παράσταση ήταν συγκλονιστική , όπως και η στάση του Κοινού που παρακολούθησε άφωνο μια ΗΘΟΠΟΙΟ να ακουμπάει στην σκηνή την ψυχή της και ήταν βέβαιο πώς βλέπει μπροστά του της Κυρά της Ρω, την Δέσποινα Αχλαδιώτη....

Όλα τα άλλα, στην συνέντευξη που ακολουθεί...

- Πως νοιώσατε, εδώ, στην Κίμωλο, παρουσιάζοντας μια παράσταση η οποία έχει παιχθεί στα πέρατα του κόσμου και γίνεται δεκτή από το Κοινό όχι απλώς ως μία θεατρική παράσταση αλλά μάλλον ως αφορμή κατάνυξης ;

- Η ενέργεια και το τοπίο ήταν μαγικά. Άλλωστε, το περιβάλλον θυμίζει πολύ αυτό της ιστορίας. Μια φλούδα γης μέσα στο απέραντο μπλε του Αιγαίου με την γραμμή που χωρίζει το νερό από τον αγέρα, τον ορίζοντα. Οι δυσκολίες των ανθρώπων που επιμένουν να ζουν σε ένα μικρό νησί είναι σχεδόν ταυτόσημες... Η αλήθεια όμως είναι πως όταν ξεκινά η παράσταση το τοπίο για μένα δεν υπάρχει -είναι τόσο πλούσιο από εικόνες και όχι μόνο, το κείμενο που είμαι απόλυτα συγκεντρωμένη . Όμως εδώ σε μια περιστροφή είδα το άγαλμα του Αφεντάκη και ένοιωσα πώς είμαστε δύο αγάλματα παράλληλα στον ίδιο χώρο και ένοιωσα την μοναξιά του τον χειμώνα καθώς αγναντεύει αυτό που δημιούργησε να αντέχει στον αέρα την βροχή και τον χρόνο.
- **Από το κοινό τι εισπράξατε;**
- Εμείς οι ηθοποιοί όταν βγαίνουμε στην σκηνή αντιλαμβανόμαστε σε δευτερόλεπτα την ενέργεια του κοινού. Και πραγματικά, μπορώ να πω, ότι εδώ σ αυτόν μαγικό χώρο, αισθάνθηκα, αμέσως, την έντονα θετική ενέργεια του κοινού, πράγμα που δεν είναι εύκολο σε έναν ανοικτό χώρο. Αλλά εδώ έγινε αμέσως αυτή η μυστική συνομιλία και ανταλλαγή ενέργειας. Και ήταν τόσο συγκεντρωμένοι πού μου έκανε εντύπωση ότι δεν γέλασαν σε κάποια σημεία που η Κυρά της Ρω περιγράφει με χιούμορ κάποιες καταστάσεις . Νομίζω πώς ένοιωσαν πώς παρακολουθούν κάτι εύθραυστο και δεν ήθελαν να παρέμβουν με το γέλιο τους στην κατάνυξη που τους συνέχε...Ειλικρινά ένοιωσα πως αυτός ο χώρος έχει κάτι μυσταγωγικό.. Ακόμη και η καμπάνα του ρολογιού της εκκλησίας πού χτύπησε έγινε μέρος της παράστασης και της ατμόσφαιρας.. Το ένοιωσα εκείνη την στιγμή και έκανα μια παύση..

«Έκλαψα την πρώτη φορά που διάβασα το κείμενο»

- Πώς ξεκίνησε για σας αυτή ιστορία της παράστασης με θέμα της Κυρά της Ρω;
- Το 2017 όταν ο Γιάννης Σκαραγκάς ο συγγραφέας, ζώντας στο εξωτερικό την περίοδο της οικονομικής κρίσης και βιώνοντας τα στερεότυπα περί τεμπέληδων Ελλήνων και τα σχετικά, ένοιωσε την ανάγκη να μιλήσει για την Ελληνική ψυχή, μέσα από την ιστορία της κυράς της Ρω. Και την ανέδειξε μέσα από την ιστορία μια Γυναίκα η οποία άντεξε μέσα σε έναν κόσμο που όλα διαλύονταν όταν γύρω της. Η Δέσποινα Αχλαδιώτη γεννήθηκε το 1890 και πέθανε το 1982 ζώντας δύο παγκόσμιους πολέμους και πολλούς κατακτητές. Έτσι, μου ζήτησε να πάω στο Καστελλόριζο και να κάνω έρευνα για την ζωή της και την ιστορία της, γιατί μέχρι τότε η μόνη πληροφορία που υπήρχε ήταν ότι για 42 χρόνια έζησε μόνη της στην Ρω και ύψωνε καθημερινά την Ελληνική Σημαία αντιδρώντας, στα πρώτα χρόνια, στις σημαίες που σήκωναν Γάλλοι Τούρκοι και Ιταλοί... Δεν υπήρχαν άλλα στοιχεία: Πώς άντεξε, ήταν αλαφροϊσκιωτη; Εγώ ήμουν σίγουρη πώς πίσω από την ιστορία της κρυβόταν μια ιστορία αγάπης. Έτσι κατέβηκα στο νησί και γνώρισα τον ανιψιό της τον Γιώργο Αχλαδιώτη – ή ίδια δεν είχε παιδιά- αλλά και άλλους από την οικογένειά της . Μου μίλησαν με λεπτομέρειες για την Δέσποινα Αχλαδιώτη. Όλες τις πληροφορίες τις μετέφερα στον Γιάννη Σκαραγκά, ο οποίος έγραψε αυτό το συγκλονιστικό κείμενο που για μένα είναι μεγάλη τιμή και τύχη να το ερμηνεύω. Με βοήθησε πολύ και στην ζωή μου και στην υποκριτική...
- Πώς νοιώσατε όταν το διαβάσατε για πρώτη φορά;
- Ήμουν στην Σαντορίνη όταν μου το έστειλε, μέσα σε 25 ημέρες από την ώρα που πήρε τα στοιχεία και τις πληροφορίες . Το έστειλα για εκτύπωση - πάντα προτιμώ να διαβάζω από χαρτί, αλλά δεν άντεξα , το άνοιξα στο κινητό και άρχισα να το διαβάζω πάνω σε ένα βράχο μέσα στο απέραντο γαλάζιο του Αιγαίου και άρχισα να κλαίω. Δεν το πίστευα , συγκλονίστηκε... Ασφαλώς αποτελεί έναν ύμνο στην Ελληνίδα, αλλά ταυτόχρονα είναι μια υπαρξιακή πραγματεία και αυτό το νιώθει ο κόσμος, πόσο δυνατά ανθρώπινη ιστορία είναι και πόσο γυναικεία είναι και με ποιο μοναδικό τρόπο υμνεί και τον άνδρα. Αναδεικνύει την γυναίκα εκείνης της εποχής η οποία ζούσε υπό συνεχείς περιορισμούς και την ίδια ώρα , αναρωτιέσαι πώς ένας άνδρας συγγραφέας κατόρθωσε να εκφράσει την ψυχολογία της γυναίκας. .Και βέβαια πρέπει να πω ότι τα ιστορικά στοιχεία αλλά και της ζωής της είναι τα πραγματικά., όλο το υπόλοιπο είναι μυθοπλασία.

«Το θέμα είναι πώς ασκείς την Τέχνη»

- Είναι κουραστικό για έναν ηθοποιό να παίζει για μεγάλο διάστημα το ίδιο έργο;
- Για μένα είναι θέμα πώς ασκείς την Τέχνη και ποιο καλλιτεχνικό στίγμα αφήνεις κάθε φορά που ερμηνεύεις ένα ρόλο. Όσες φορές και να παίζω τον συγκεκριμένο ρόλο είναι σαν να το κάνω πρώτη φορά. Κάθε φορά, νοιώθω έντονα την συμμετοχή του κοινού και την ανταλλαγή ενέργειας και αυτό είναι μοναδικό. Κάθε φορά ο κόσμος αναγνωρίζει την αλήθεια και την εισπράττει με την ψυχή του και αυτό είναι συναρπαστικό για τον ηθοποιό. Η παράσταση δεν είναι ντοκιμαντέρ και εγώ δεν έχω καμία σχέση με την μικροκαμωμένη γιαγιά Δέσποινα Αχλαδιώτη και δεν της μοιάζω, αλλά βρέθηκαν άνθρωποι και μου είπαν «που τα ξέρεις όλα αυτά ακόμη και το πως κουνούσε τα χέρια της; Και αυτή είναι η μαγεία του θεάτρου, ο κόσμος αναγνωρίζει την αλήθεια της κατάθεσης ψυχής και πιστεύει πως αυτό που βλέπει είναι πραγματικό.
- Επηρέασε την ερμηνεία σας το γεγονός ότι το κείμενο γράφτηκε από Έλληνα που ήθελε να δώσει χαρακτηριστικά της ελληνικής ψυχής;
- Το κείμενο είναι βασισμένο πάνω σ αυτό που λέμε ελληνική ψυχή. Δεν μπορώ να γνωρίζω πώς θα το έγραφε ένας ξένος συγγραφέας και αν η ερμηνεία θα ήταν ή ίδια. Το κείμενο έχει εικόνες μυρωδιές και χαρακτηριστικά που νομίζω πώς είναι σμιλεμένα από το ελληνικό στοιχείο. Και όλα αυτά, τα έζησα κάνοντας την έρευνα στο Καστελλόριζο στην Ρω με του ανθρώπους που ζουν εκεί.
- **Η δωρικότητα του σκηνικού ήταν προσέγγιση για να τονισθεί το περιεχόμενο της ιστορίας;**
- Η σκηνοθεσία και το σκηνικό αλλά και ο φωτισμός του Σταύρου Λίτινα, ο οποίος είναι πάντα μαζί μου στην παράσταση, βοηθά να βλέπει το κοινό με τα μάτια της ψυχής τις εικόνες που δημιουργεί το κείμενο. Πολλοί μου έχουν πει πώς γι' αυτούς ήταν σαν να βλέπουν κινηματογράφο, είδαν πολέμους αεροπλάνα. Το σκηνικό είναι πραγματικά εμπνευσμένο και δίνει την

ελευθερία στον θεατή να κάνει μια κρυφή ανάγνωση , σαν να είναι καμβάς από τον οποίο προβάλλεις αμέτρητες εικόνες.

«Πατρίδα είναι εκεί που μεγαλώσαμε»

- Θα περίμενε κανείς να είναι έντονο το εθνικό στοιχείο στο κείμενο αλλά....

-Όπως έχω ξαναπεί, κανείς άνθρωπος δεν ξυπνά μια μέρα και αναρωτιέται «τι να κάνω για να γίνω ήρωας και να με γράψει η ιστορία». Παγκόσμια πίσω από κάθε ήρωα υπάρχει μια προσωπική ιστορία και βέβαια οι προσωπικές επιλογές και αξίες. Εδώ, έχουμε να κάνουμε με μια γυναίκα στην εποχή των προικοσύμφωνων που αγάπησε τον βοσκό των ζώων του πατέρα της τον Κώστα τον Αχλαδιώτη, πράγμα ανεπίτρεπτο για τότε, την αποκλήρωσαν και εκείνη έκανε την δική της επανάσταση , τον παντρεύτηκε, την αποκλήρωσαν, και πήγαν να ζήσουν οι δύο τους στην Ρω. Χτίζουν ένα μικρό σπίτι και ένα εκκλησάκι τον Αη Γιώργη που υπάρχει ακόμη.. Το 1940 ο άνδρας της φεύγει από καρδιά-έκανε ότι μπορούσε να τον σώσει τον έβαλε στην «βαρκίτσα» τους, ξεκίνησε με τα κουπιά να πάει προς το Καστελλόριζο που δεν είναι κοντά και η θάλασσα εκεί είναι ανοιχτή, αλλά...της έφυγε...εκεί στην βάρκα τους μέσα... τους μάζεψαν κάποιοι ψαράδες από το Καστελλόριζο. Μετά επιστρέφει και ζει στην Ρω η οποία για αυτήν ήταν επιλογή ζωής και την στηρίζει μέχρι το τέλος της ζωής της.

Η πατρίδα όπως λέει και το κείμενο, είναι εκεί που έχει μεγαλώσει ο καθένας, εκεί που έχει ζήσει τα παιδικά του χρόνια. Και όσο μακριά και να φύγει , πάντα θα θέλει να επιστρέψει. Όταν χανόμαστε στην ζωή θέλουμε να επιστρέψουμε στην Πατρίδα μας να γυρίσουμε στον τόπο αναφοράς μας και πάνω από όλα στο χαμόγελο των αγαπημένων όταν σε κοιτάζουν. ..

«Μια μικρόσωμη Ελληνίδα δημιούργησε μια τεράστια διαφορά στα σύνορα της χώρας μας και μιας Ηπείρου»

- Αυτή η παράσταση και η εικόνα της Ελλάδας, θα μπορούσε να αποτελεί ακόμη και μοχλό εξωτερικής πολιτικής ...
- Πικραίνομαι αφάνταστα . Οι πολιτικοί φοβούνται το θέατρο γιατί δεν μπορούν να ελέγξουν τα μηνύματα που περνάει και προτιμούν μια εύκολη καταδίκη προθέσεων. Όμως, το θέατρο απευθύνεται στις ψυχές των ανθρώπων αυτή ήταν άλλωστε και η πρόθεση του συγγραφέα .. Από την εμπειρία μου, 9 χρόνια, τώρα, κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί στα μηνύματα αυτής της παράστασης όποια ηλικία και να έχει...Με αυτή την κίνησή της να μέινει «εδώ» και να στηρίζει το σπίτι της, τις αγάπες της και τις επιλογές της μέχρι τέλους μια μικρόσωμη Ελληνίδα γιαγιά δημιούργησε μία μεγάλη διαφορά και στήριξε τα σύνορα της χώρας και μίας Ηπείρου. Όλοι την θεωρούσαν αμελητέα ποσότητα κι όμως αυτή φύλαξε και έσωσε έναν ολόκληρο κόσμο. Και μετά την παράσταση, ο καθένας νοιώθει πώς μπορεί να τα καταφέρει αρκεί να μέινει πιστός σ' αυτό που ο ίδιος καθορίζει ως σκοπό της ζωής του και στα πιστεύω του. Να, δείτε τον κόσμο στην Κίμωλο και στα άλλα νησιά του Αιγαίου ιδιαίτερα τα μικρά. Θα μπορούσαν να φύγουν κι όμως μένουν εδώ. Αυτοί οι άνθρωποι που κρατάνε τα μικρά νησιά του Αιγαίου μένουν «εδώ» για αυτά που πιστεύουν και για όσα αγαπούν....και θέλουν να πατάνε στο έδαφος στέρεα και να παραδώσουν το «εδώ» στις επόμενες γενιές ...

Αντί Επιλόγου

Είναι γεγονός, πώς αν κάποιος δεν έχει δει την παράσταση είναι δύσκολο -και φυσιολογικό- να αντιληφθεί , να νοιώσει κάποιες σημαντικές αναφορές του κειμένου του Γιάννη Σκαραγκά. Αυτό, έγινε ξεκάθαρο όταν προσπάθησα να συζητήσω με την Κυρία Μπαξεβάνη για το έργο πριν από την παράσταση. Με την ευγένεια που την διακρίνει μου ζήτησε ή όποια συζήτηση να γίνει μετά την παράσταση και πράγματι είχε δίκαιο.

Για αυτόν τον λόγο και αντί επιλόγου, για όσους δεν είδαν την παράσταση, παραθέτουμε το κείμενο που ακολουθεί, από την παρουσίαση του βιβλίου και υπάρχει στο οπισθόφυλλο του βιβλίου....

Παρουσίαση: Μια απομονωμένη γυναίκα ανεβοκατεβάζει μια σημαία για να εξιστορήσει τα πάθη των ανθρώπων που αγάπησε, τα λάθη και τις πληγές τους.

"Τον αγάπησα πολύ τον Κώστα. Για πολλά πράγματα. Άλλα τα ξέχασα, άλλα τα μπερδέψα. Ένα πράγμα όμως κράτησε την αγάπη μου για αυτόν ζωντανή. Μ' έκανε πάντα να θυμάμαι ποια είμαι. Με κοίταζε και αμέσως καταλάβαινα. Αυτό είσαι,

σκεφτόμουν, αυτό το μπλε. Και, αντί για καρδιά, έχεις μία γραμμή. Όποτε θέλει, χωρίζει τον κόσμο στα δυο και, όποτε θέλει, σε βάζει στη μέση να τον βαστάς." Μια απομονωμένη γυναίκα ανεβοκατεβάζει μια σημαία για να εξιστορήσει τα πάθη των ανθρώπων που αγάπησε, τα λάθη και τις πληγές τους. Εμπνευσμένο από τη ζωή της Δέσποινας Αχλαδιώτη, της επονομαζόμενης "κυράς της Ρω", το κείμενο αυτό αποτελεί έναν σπαρακτικό ύμνο στη ζωή με τα μάτια μιας γυναίκας που κουβαλάει τα όνειρα και τη φωνή όλων μας. Πρόκειται για την τρυφερή ιστορία ενός τόπου και του λαού του, για μια ποιητική καταγραφή της σκληρής πραγματικότητας που οδηγεί στην προσωπική λύτρωση. Μέσα από την αφήγησή της, η κυρά της Ρω ενσαρκώνει την ελπίδα ότι στις δυσκολότερες περιόδους, η ανθρωπιά δεν είναι υπόθεση των πολλών αλλά του καθένα μας χωριστά.

Ταυτότητα παράστασης:

Ερμηνεία : **Φωτεινή Μπαξεβάνη**

Κείμενο: **Γιάννης Σκαραγκάς**

Σκηνοθεσία / Σκηνικά / Κοστούμια: **Σταύρος Λίτινας**

Μουσική / Σχεδιασμός ήχου: **Φωτεινή Μπαξεβάνη**

Έπαιξαν οι μουσικοί: Φώτης Σιώτας (Βιολί, Βιόλα),
Δημήτρης Λάμπας (Κιθάρα, Τζουράς),
Νίκος Παραουλάκης (Νέι, Πνευστά),
Βαγγέλης Καρίπης (Κρουστά)

Το έργο από το 2017 έως σήμερα παρουσιάστηκε σε διαφορετικές παραστάσεις και εκτός Ελλάδας, στην Κύπρο, ΗΠΑ, Αυστραλία και Γερμανία. Είναι το πρώτο ελληνικό έργο που έλαβε επίσημη πρόσκληση από το διάσημο Center for the Art of Performance του UCLA στο Λος Άντζελες, όπου και παρουσιάστηκε με μεγάλη επιτυχία το 2020.

Σχετικοί σύνδεσμοι:

[Το ομώνυμο βιβλίο "Η Κυρά της Ρω" του Γιάννη Σκαραγκά κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Κριτική.](#)

[Facebook: Η Κυρά της Ρω - Θεατρική Παράσταση - TheLadyofRo](#)

[Instagram: kyratisro_theladyofro](#)

[Video Trailer - YouTube](#)

Τα τραγούδια της παράστασης youtube official videoclips: ["Καστελλόριζό μου" & "Ερημοπούλι \(για την Κυρά της Ρω\)"](#) σε στίχους Γ.Σκαραγκά, τραγουδάει η **Βιολέτα Ίκαρη**.

Κυκλοφορούν ψηφιακά από την **Walnut Entertainment Greece**.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ διατίθενται για την καλλιτεχνική εκπαίδευση των παιδιών αλλά και για την καταγραφή και διάσωση ιστοριών και παραδόσεων του νησιού, μέσω του Μουσείου Γρίφων του Καστελλόριζου.

Buy/stream: <https://smarturl.it/erimopouli>

Buy/Stream: <https://smarturl.it/KastellorizoMou>